

Aan: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Datum: 20 december 2024

Betreft: Inzending internetconsultatie m.b.t. wijziging van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken

Geachte Minister Bruins,

De afgelopen jaren heeft het ministerie van OCW veel geïnvesteerd in het versterken van het bibliotheekstelsel in Nederland. De Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen is het ministerie daarvoor zeer erkentelijk. Niet alleen voor de extra bijdrage vanuit het Rijk, maar zeker ook voor de aandacht, de beleidsinitiatieven en de waardering in woord en gebaar voor het openbaar bibliotheekwerk.

Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen opereert in een veelzijdig gebied met 21 kernen, variërend van plattelandsgemeenschappen tot dorpsgemeenschappen, variërend van 700-23.000 inwoners in de gemeenten Stichtse Vecht en De Ronde Venen. Het huidige netwerk van 9 bibliotheekvestigingen /servicepunten biedt momenteel toegang op een redelijke afstand voor alle inwoners. Dit doen wij met zeer bescheiden financiële middelen en een beperkt aantal professionals ondersteunt door maar liefst 220 vrijwilligers, gezien het feit dat de Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen één van de lager gefinancierde bibliotheken is in het netwerk.

Met de versterking door middel van Rijksmiddelen, middels een decentralisatie uitkering, wordt het mogelijk om sinds jaren weer te kunnen voldoen aan alle vijf wettelijke kerntaken. Echter dit staat onder druk omdat dit geen geoormerkte middelen zijn.

Deze infrastructuur is cruciaal voor het behoud van het sociale, educatieve en culturele weefsel van onze regio.

De reactie van de Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen op de internetconsultatie wordt met name ingegeven vanuit het belang van het bibliotheekwerk in de regio.

Zorgen over risico's van een minimumnorm

Met de inwerkingtreding van de voorgestelde wetswijziging voorzien wij aanzienlijke risico's op een versmalling van het bibliotheekaanbod als gemeenten het minimale uitgangspunt van één vestiging per gemeente letterlijk interpreteren. Gezien het zogeheten "ravijnjaar" 2026 en de bijbehorende financiële druk is er reëel gevaar dat van de huidige 9 vestigingen slechts 2 overblijven. Dit scenario staat in scherp contrast met de wetstekst in de voorgestelde wijziging, waar nadrukkelijk wordt vermeld dat "alle inwoners van Nederland binnen een redelijke afstand toegang dienen te hebben tot een volwaardige openbare bibliotheekvestiging."

Impact op reisafstand en bereikbaarheid

Mocht bovenstaande realiteit worden, dan zullen veel inwoners geconfronteerd worden met reistijden die volstrekt onredelijk zijn. Bijvoorbeeld, inwoners uit een kern als Loenen aan de Vecht zouden tot wel 40 minuten reistijd hebben naar een overblijvende bibliotheekvestiging in de gemeente. Dit is geenszins in lijn met de kernwaarden van toegankelijkheid en bereikbaarheid zoals beschreven in de eerste alinea van het wetsvoorstel.

Oproep voor aanpassing

Wij pleiten daarom voor een aangepaste zorgplicht waarin de normering rekening houdt met:

- De omvang, samenstelling en spreiding van de bevolking binnen gemeenten;
- Een waarborg dat alle inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheekvoorziening op een redelijke afstand, omschreven in een wettelijk normenkader zoals door de VOB en VNG is opgesteld, met programmering die voldoet aan de vijf wettelijke kernfuncties;
- Een verplichting voor gemeenten om de Rijksmiddelen uitsluitend in te zetten voor de versterking van het bibliotheeknetwerk, zonder substitutie van bestaande subsidiegelden.

Wij roepen u dringend op om expliciete kaders vast te leggen, met daarbij behorende financiële middelen voor gemeenten, om te voorkomen dat financiële druk leidt tot een uitgekleed netwerk dat de belangen van burgers en maatschappelijke opgaven ondermijnt.

Met vriendelijke groet,
E. de Haan

Directeur-bestuurder
Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen